

A Kúria a dr. Magyar Ákos ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r., IV.r., V.r. felpereseknek a dr. Viszló László ügyvéd által képviselt alperes ellen felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 3.M.405/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.014/2014/4. számú részítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.014/2014/4. számú részítéletének azon rendelkezését, amellyel a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.405/2013/10. számú részítéletét részben megváltoztatva az I., IV., és V.r. felperesek tekintetében az alperest elmaradt jövedelem címén járó kártérítés megfizetésére kötelezte - az I., IV. és V.r. felperesek vonatkozásában megállapított másodfokú perköltségre és a kereseti, illetve fellebbezési eljárási illetékre kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Egyebekben a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I., IV. és V.r. felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - fejenként 25.000 (huszonötezer) forint és 6.750 (hatezer-hétszázötven) forint áfa fellebbezési, és 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a II. és a III.r. felpereseknek fejenként - tizenöt napon belül - 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 363.500 (háromszázhatvanháromezer-ötszáz) forint fellebbezési, és 454.400 (négy százötvennégyezer-négy száz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A felperesek oldalán felmerült fellebbezési és felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s

Az I., II., és III.r. felperesek eladóként, a IV.r. felperes üzletvezető-helyettesként, az V.r. felperes pedig üzletvezetőként állt az alperes alkalmazásában, ténylegesen a P.O.G. üzletében dolgoztak.

Az alperes 2013. június 6-án rendkívüli leltározást rendelt el, ekkor a férfi ruhaüzletben az I. és a IV.r. felperes dolgozott. A már megnyílt női üzletben a felperesek aznap munkát nem végeztek. A hó végi leltár alkalmával - amely 2013. május 22-én történt - az üzlet nem jelzett hiányt.

A leltárellenőrzés során az alperes több hiányosságot tárt fel, amelyet a felperesek hanyag munkavégzésének tulajdonított. A

leltárhiány a férfi üzletben 1.612.550 forintban, míg a női ruhaüzletben 552.100 forintban került megállapításra. Rögzítették, hogy a férfi üzletben 55 db, a női üzletben 41 db hiányzó termék van.

A vizsgálat során a férfi üzlet tekintetében 300.985 forint hiányzott a kasszából, amelynek okát nem állapították meg. A kialakult gyakorlat szerint az üzletvezető és az üzletvezető-helyettes jogosult volt az üzlet számára a háztartási cikkek, nyomtatványok megvásárlására, amely úgy történt, hogy a szükséges összegeket a kasszából kivehették, azonban ezt rögzíteni kellett, a vásárlás végén pedig a számla alapján el kellett számolni.

A leltározás során a férfi ruhaüzletben többletáru, amely a leltárkészletben nem szerepelt, illetőleg több olyan áru is fellelhető volt, amelynek a funkciója nem volt azonos, tehát a belső és a külső címke nem egyezett. Az I. és a IV.r. felperesek a leltározási jegyzőkönyvet aláírták, megjegyzést ahhoz nem fűztek a feltárt szabálytalanságokra magyarázatot nem adtak. Az V.r. felperes a kasszában lévő hiányként leírt 300.985 forint tekintetében utóbb elszámolt.

Az alperes 2013. június 19-én kelt felmondásával szüntette meg a felperesek munkaviszonyát. Ennek indokaként az I., III., IV., és V.r. felperesek tekintetében kifejtette, hogy megállapításra került, miszerint az elmúlt időszakban rendkívüli, jelentős mértékű leltárhiány keletkezett, amelynek kialakulása és a felperesek súlyos kötelezettségszegése, mulasztása között okozati összefüggés állapítható meg, hanyag munkavégzésükkel megsértették a munkaviszonyból eredő, az áru őrzésére vonatkozó kötelezettségüket. A pénztárban 300.985 forint hiány volt, számos árucikk átcímkézésre került, valamint olyan cikkek is voltak a boltban, amelyek a nyilvántartásban nem szerepelnek. Rögzítették, hogy büntetőeljárás kezdeményezésére került sor a leltárhiánnyal összefüggésben. A II.r. felperes tekintetében a felmondás a pénztárhiányt nem állapította meg.

A felperesek a keresetükben a felmondás jogellenességének megállapítását, és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérték. Álláspontjuk szerint a leltárhiányért való felelősségük nem áll fenn, a leltár felvétele nem a leltározási rend szerint történt, olyan személy is kezelte az árut, aki leltárfelelősséggel nem tartozott, ahhoz ők nem járultak hozzá, valamint az elektronikus úton manipulálható nyilvántartási rendszer biztonságos működésre alkalmatlan. Nem alkalmazható továbbá a „kollektív bűnösség” elve sem, önmagában a leltárhiány tényéből és értékéből vétkes kötelezettségszegés nem állapítható meg.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.405/2013/10. számú részítéletével az I.r., IV.r., és V.r. felperesek keresetét elutasította, és őket perköltség fizetésre kötelezte. A II.r., illetve a III.r. felperes részére a munkáltatót elmaradt jövedelem címén járó kártérítés viselésére kötelezte perköltség megfizetése mellett. A részítélet szerint az alperes illeték fizetésére

köteles.

Az elsőfokú bíróság utalt a 2012. évi I. törvény (Mt.) 65. §-ának (1) bekezdésében és 66. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakra, valamint az MK. 95. számú állásfoglalásra.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a felperesek azon hivatkozása, mely szerint önmagában a leltárhiány nem okoz vétkes kötelezettségszegést helytálló, a bíróság azonban vizsgálta, hogy a felperesek a munkavégzésük során a munkaviszonyból eredő kötelezettségüket megszegték-e.

A munkahelyi utasítások tekintetében az I., II., és III.r. felperesek munkahelyi vezetője az V.r. felperes, NY.G.volt. Távollétében a IV.r. felperes, az üzletvezető helyettes ugyanolyan jogkörrel rendelkezett, mint maga az üzletvezető.

Becsatolt munkaköri leírás hiányában a IV.r. és az V.r. felperes mint üzletvezető, illetve helyettes adták elő a munkaköri kötelezettségeiket, az alperes által nem vitatottan pedig abba tartoztak a heti, havi elszámolások, a pénztári, illetve leltári jelentések elkészítése, az áru átadása, átvétele, az eladók felügyelete. A pénztárzárást minden nap ezen két munkavállaló végezte, a pénztárjelentéseket naponta összesítették.

Nem vitás, hogy az alperesnél nem volt pénzkezelési szabályzat, azonban ezt a tevékenységet a kialakult gyakorlat szerint kellett elvégezni. Az alperes eltúrta, hogy a pénztárból kiadási bizonylat nélkül, annak lezárását követően vegyen ki pénzt az üzletvezető, illetőleg helyettese, aki erre jogosult volt. A felperesek nyilatkozatai, a perben meghallgatott tanúk vallomása, valamint a törvényes képviselő előadása azonban azt is alátámasztotta, hogy a kassza lezárása minden nap megtörtént, aláírásra került a pénztári jelentés, így a következő napon dolgozóknak tudniuk kellett azt, hogy mennyi pénz van a kasszában, illetőleg hogy a mindennapi nyitókasszájánál ellenőrzési kötelezettségük van a munkavállalóknak.

A bíróság e körben hanyag munkavégzést állapított meg az I., IV., és az V.r. felperesek vonatkozásában. Az I.r. felperesnek kötelessége lett volna a kassza nyitásakor átszámolni a benne lévő összeget, nyitóállás hiányában nem lett volna elvégezhető a pénztár tényleges lezárása sem. Ugyanezen kötelezettség vonatkozott a IV.r. felperesre is. Az V.r. felperes mint üzletvezető jelentősen megszegte munkavégzési kötelezettségét azzal, hogy nem tett be iratot arra vonatkozóan, milyen összegű pénzt vett ki a kasszából. A pénzkezelésnek ezen hiányossága alapot ad arra, hogy az alperesben azt a látszatot kelthesse, miszerint a felperesek nem tudták, mennyi pénz van a pénztárban, és így az ellenőrizhetetlenné vált.

A bíróság álláspontja szerint ezen ok olyan hanyag munkavégzésre utal, amely megalapozza a munkáltatói rendes felmondást. Tekintettel arra, hogy a III.r. felperes hanyag munkavégzését a bíróság megállapítani nem tudta, mivel a személyes nyilatkozata szerint ő előző nap dolgozott, lezárta a kasszát és abban hiány nem volt, így a felelőssége sem rögzíthető. A II.r. felperes

vonatkozásában pedig ezen felmondási okot az indokolás nem is tartalmazta.

A leltározási jegyzőkönyvet mind a IV., mind az V.r. felperes aláírta az 55 db termék hiányára vonatkozóan. A leltár során 16 db árut találtak, amelyeken egyáltalán nem volt belső címke, ez ki volt vágva, vagy az nem egyezett a külső címkével (H.K. tanúvallomása).

A peres felek egyezően adták elő, hogy minden hónapban történt leltározás, amelyet az üzlet dolgozói végeztek. Utoljára 2013. május 22-én volt, amikor a két üzlet szétvált női és férfiruha üzletté. Az akkori leltározás során leltárhiány nem volt megállapítható.

Valamennyi felperes munkaszerződése tartalmazza azt, hogy felelősséggel tartozik az általa kezelt pénzért és egyéb értéktárgyakért, valamint az elszámolási kötelezettséggel átvett dolgokban bekövetkezett hiányért.

A leltárfelelősségi megállapodás 3.2. pontja szerint a munkavállalók maguk is kötelesek meggyőződni arról, hogy az átvett árukészlet fajta, minőség, és darabszám szerint mely tárgyakból áll. Az árukészlet átvételét követően a teljes árukészletet felölelő jegyzéket és átvételi elismervényt valamennyi munkavállalónak alá kell írnia, ennek megtagadását rögzíteni kell.

A IV. és V.r. felpereseknek, mint üzletvezetőnek és helyettesnek munkaköri kötelezettsége volt a készlet folyamatos figyelemmel kísérése, az áruk átadás-átvételének ellenőrzése, e körben más munkavállalók utasítása. Az ő vonatkozásukban a hanyag munkavégzést az áru őrzésére vonatkozóan is megállapította a bíróság.

Az I.r. és a IV.r. felperes részt vett a leltározásban, és vitatták, hogy tudnának ennek eredményéről. Ezzel szemben a becsatolt leltározási jegyzőkönyvet aláírták, és ezen aláírásukat nem vitatták. H.K. tanú meghallgatása során egyezően úgy nyilatkoztak, hogy megmutatták nekik a hiányzó cikkek listáját, és ezeket a termékeket keresték is. A becsatolt leltározási jegyzőkönyv mellékletét képező „cikk listánál” az ő aláírásuk is szerepel. A jegyzőkönyv tartalmazza, hogy az üzletben leltárba vett árucikkek mennyisége egyezik a mellékelte listával.

A bíróság a felperesek azon hivatkozására figyelemmel, mely szerint a leltározás rendje nem volt megfelelő, utalt arra, hogy felmondás volt a per tárgya, és nem a leltárhiányból eredő kártérítési felelősség megállapítása.

Az alperes a felmondásában utalt az áruk átcímkezésére, mely szerint több termékről hiányzott a belső címke, valamint a belső és a külső címke eltérést mutatott, ezeket a termékeket az alperes elszállította. Erre vonatkozóan a munkáltató okiratot nem csatolt, az I. és a IV.r. felperes akként nyilatkozott, hogy ezen árukat ők nem látták, szállítólevelet nem írtak alá.

A peres felek nem vitatták, hogy volt egy doboz, amelyen „G.” felirat szerepelt, és ez több árucikket tartalmazott. Az I. és a IV.r. felperes akként nyilatkozott, hogy ebben a dobozban olyan

termékek voltak, amelyeket vagy maguknak, vagy törzsvásárlók részére tettek félre. Ugyanakkor az volt megállapítható, hogy több méretet őriztek adott árucikkből, amelyre nem volt magyarázat, ezt az I., IV., és V.r. felperes indokolni nem tudta.

A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárásból megállapította, hogy az I., IV., és V.r. felperesek munkaköri kötelezettségüknek csak részben tettek eleget, a felmondásban felhozott okok valóságosak voltak, és megállapítható volt a hanyag munkavégzés.

A II.r. felperes vonatkozásában a bíróság a keresetnek helyt adott figyelemmel arra, hogy az ő hanyag munkavégzése bizonyítást nem nyert, továbbá arra is, hogy leltárfelelősségi megállapodást nem írt alá. Az alperes sem vitatta, hogy részmunkaidőben dolgozott a két üzlet szétválásáig. Személyes nyilatkozata szerint a II.r. felperes az üzletvezető, illetőleg a helyettes utasításai szerint járt el, pénzt nem kezelte, árut nem vett át, a leltározásban sem vett részt. Az áru őrzésére vonatkozó kötelezettségszegést, utasítástól eltérő munkavégzést a bíróság nem talált bizonyítottnak.

A III.r. felperes vonatkozásában a bíróság a keresetnek azért adott helyt, mivel álláspontja szerint a felmondásban meghatározott ok nem volt valóságos, az ő munkavégzése során pénztárhány nem realizálódott, az áru őrzésében hanyag munkavégzése nem volt bizonyított.

Az elsőfokú bíróság részítélete ellen az I., IV., és V.r. felperesek, valamint az alperes élt fellebbezéssel.

A Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.014/2014/4. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy fizessen az I., IV. és V.r. felperesnek elmaradt jövedelmet kártérítés címén kamatokkal együtt. Mellőzte az I., IV. és V.r. felperesek alperes részére perköltség fizetésre kötelezését, és az alperest kötelezte, hogy ezen felperesek részére térítse meg a perköltségüket. A bíróság az alperes által az államnak megfizetendő kereseti illeték összegét felemelte. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek személyenként fellebbezési eljárási költséget, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra fellebbezési illetéket.

A másodfokú bíróság az I., IV., és V.r. felperes fellebbezését alaposnak, míg az alperes fellebbezését megalapozatlannak találta. Indokolása szerint a munkáltató a felmondást arra alapította, hogy a felperesek vétkes kötelezettségszegése miatt az alperesnél leltárhiány keletkezett. A törvényszék nem fogadta el azon érvelést, hogy a felmondás nem a leltárhiányon alapult.

A leltárhiány a leltári készletben ismeretben okból keletkezett hiány [Mt. 183. § (1) bekezdés]. Nem minősül ismeretlen eredetűnek, amikor azt a munkavállaló vétkes (szándékos vagy gondatlan) magatartása idézte elő (LB.Mfv.II.10.543/1996/4.).

A felmondás értelmezése szerint az alperes a feltárt leltárhiányra alapította a felmondást minden felperes esetében. Az fogalmilag kizárt, hogy a leltárhiány és a hiányt okozó vétkes

kötelezettségszegés egyidejűleg megállapítható legyen. Önmagában a leltárhiány tényéből és mértékéből a vétkes kötelezettségszegés nem következik (LB.Mfv.I.10.426/1998.).

Az alperes a rendes felmondásokat nem a felperesek hanyag munkavégzésére alapította, hanem arra, hogy a leltárhiányt a felperesek munkavégzésével kapcsolatos súlyos kötelezettségszegés okozta. A leltárhiányra alapozott hanyag munkavégzésre vonatkozó felmondási indok azonban nem felel meg a valóság és az okszerűség követelményének.

Az alperes által csatolt iratokból a hiány mértéke a női és férfiruha üzlet vonatkozásában nem állapítható meg, a csatolt dokumentumok erre nem alkalmasak.

Az alperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a leltárhiány kialakulásának oka a felperesek súlyos kötelezettségszegése és hanyag munkavégzése volt. Így azonban szükséges megjelölni azt a magatartást, amellyel a felperesek megszegték a munkaköri leírásban és az Mt-ben foglalt, munkaviszonyból származó kötelezettségeiket.

Az alperes azonban sem a saját belső eljárásában, sem a peres eljárásban nem tárta fel, hogy a felperesek mely munkaviszonyra vonatkozó szabályt szegték meg vétkesen, melynek következtében a munkáltatót kár érte.

A törvényszék az alperes által hivatkozott pénztárhiány, az árucikkek átcímkézése, illetve a nyilvántartásban nem szereplő áruk tekintetében vizsgálta a munkáltató intézkedését.

Az áru átcímkézéssel kapcsolatban az alperes iratot nem csatolt, így nem állapítható meg, hogy ki és milyen kötelezettségszegést követett el. A nyilvántartás szerinti 2 db termék mint többlet a hiányra kihatással nem volt.

A felmondásokban szereplő pénztárhiány vonatkozásában sem állapítható meg az I., IV. és V.r. felperesek kötelezettségszegése, ahogy a III.r. felperes esetében sem, amelyre az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott. Az alperes pénzkezelési szabályzattal nem rendelkezett, a pénztárkezelés szabályai „szokáson” alapultak. A pénzkezelési szabályzat a működés alapdokumentuma, amelyet a munkáltató köteles elkészíteni. Ennek hiányában a pénzkezelésre vonatkozó szabályok betartásának számonkérése nem lehetséges.

Az, hogy az V.r. felperes ezen pénzkivétel során nem tett feljegyzést a kivétel összegéről a kassza mellé, de az üzletvezető-helyettes tudott a pénz kivételéről (jegyzőkönyv, 2. oldal) nem olyan súlyú kötelezettségszegés, amely megalapozza a munkavállaló hanyag munkavégzésére alapított felmondást.

Pénzkezelési szabályzat hiányában előírás nem volt arra sem, hogy a munka kezdetekor a kasszát hogyan kell szabályszerűen nyitni, és erről milyen dokumentumot szükséges kitölteni, milyen nyilvántartást kell vezetni. Hangsúlyozandó, hogy az V.r. felperes a hiányzó összeget visszatette, arra az alperes és a tanúk sem hivatkoztak, hogy a kivett pénzzel nem tudott elszámolni, és nem az alperes érdekében eljárva használta fel.

Azon eljárás, hogy a kassza mellé papírra kellett felvezetni a

kivett pénzüsszeget és ezt az V.r. felperes elmulasztotta, szabályszegésként nem róható terhére, mivel ezen - bár szabálytalan - eljárásra sem volt írásos munkáltatói utasítás. Az alperes eleve szabályszegő eljárása és annak eltűrése a munkavállaló terhére nem értékelhető.

Összefoglalva megállapítható, hogy az alperes a felmondásokat minden esetben a leltárhiányra alapította. Amennyiben a munkaviszony megszűnését kizárólag a felperesek súlyos kötelezettségszegésével indokolta volna, úgy a felmondásban azt kellett volna megjelölni és bizonyítani, hogy a felperesek mely, a munkaviszonyból származó kötelezettségeiket szegték meg. Tekintettel arra, hogy a leltárhiány nem valósíthat meg vétkes kötelezettségszegést, így az erre alapított felmondás jogellenes. Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős részítélet „megváltoztatására”, és a felperesek perköltségben való marasztalására irányult.

Az alperes mind a kár pontos mértékét, mind a felperesek munkaviszonyból származó kötelezettségszegését bizonyította. A leltározás jelen ügyben kizárólag a kötelezettségszegés kivizsgálásának „módszertanaként” értelmezhető. Az indok nem a leltárhiány, hanem az 1.612.550 forint, és 552.100 forint kárt okozó felperesi felróható magatartás volt.

Az alperes megfelelő eszközök és szakértelem hiányában azt nem tudta teljes körűen megállapítani, hogy a felperesek bűncselekményt követtek-e el, ennek tisztázása a büntetőeljárás feladata. Az azonban megállapítást nyert, hogy a munkavállalók magatartása és az alperes érdeksérelme (kár) között ok- okozati összefüggés volt. Az is bizonyítást nyert, hogy a kasszából a munkáltató előzetes engedélye nélkül az V.r. felperes 300.985 forintot kivett, és azzal csak felszólításra számolt el. Önmagában az írásbeli szabályzat hiánya nem hatalmazza fel a munkavállalókat, hogy a napi szokásos pár ezer forinton túl engedély nélkül, ismeretlen céllal több százezer forint alperesi pénzüsszeget vegyenek fel, és azzal rendelkezzenek.

A felperesek a munkavégzésük során kötelesek voltak úgy eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, nem tanúsíthattak olyan magatartást, ami a munkáltató jogos gazdasági érdekeit sértette, illetve a munkavégzésük során a munkáltatóval együtt kellett működniük a jóhiszemű és tisztességes eljárás szabályait betartva.

A felperesek nem jelezték, hogy lopás történt volna az üzletben, illetve azt sem, hogy bárki az üzlet dolgozói, vezetői közül manipulálta volna az árukészletet, sajátjaként kezelte a házipénztárat. A felperesek nem adtak arra magyarázatot, mi volt az oka, hogy a leltározást megelőző hosszú időszak alatt gyakorlatilag nem volt kimutatható hiány, ezzel ellentétben a vizsgált időszakra nézve pedig több millió forint hiányzott.

A felperesek az önellenőrzések során egymással összejátszva manipulálták a készleteket, a váratlanul elrendelt leltározás

azonban ellehetetlenítette a „szokás eljárás” alkalmazását, így a valós adatok kerültek rögzítésre. Ezek a tények, illetve hogy az adott üzletházban az idegenkezü lopások száma eleve elenyésző, egyértelműen bizonyítják a felperesek hanyag munkavégzését, az őrzési feladatok elmulasztását, illetve a megállapított kár közötti okozati összefüggést. A havi rendszeres leltárak minimális vagy egyáltalán nem megállapítható hiányt rögzítettek, a felperesek egymás mellett dolgoztak, tudták, mi történik az üzletben.

Jelen esetben a munkavállalók vonatkozásában nem a leltárfelelősség, hanem a munkáltatói felmondás jogszerűsége volt a vita tárgya. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy legalább 96 db áru értékével károsították meg az alperest.

A felperesek munkavégzéssel kapcsolatos elvárható magatartását az Mt. 52. § (1) bekezdés c), e) pontja írja le, amelynek a felperesek nem tettek eleget.

A leltározás során feltárt tényállás alátámasztotta azt a következtetést, hogy a felperesek magatartása [Mt. 52. § (1) bekezdés d) pont] nem felelt meg a munkakörük ellátásához szükséges bizalom fennmaradásához.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős részítélet hatályában való fenntartására irányult.

Hivatkozásuk szerint a felmondás három helyen is tartalmazza a leltárhiány kifejezést, amelyből más következtetés nem vonható le, mint hogy a munkáltató leltárhiányon alapuló felmondást közölt. A leltárhiány ismeretlen okból következett be, fogalmilag kizárt a leltárhiány, és a hiányt okozó vétkes kötelezettségszegés egyidejű megállapíthatósága. Nem a hanyag munkavégzés volt a munkaviszony megszüntetésének oka, hanem a leltárhiány.

Rosszhiszemű az alperes, hiszen a per során a felperesek kérésére sem nyilatkozott a büntetőeljárás eredményéről, amelyben tanúként hallgatták meg a felpereseket.

A lefolytatott bizonyítási eljárás leltárhiányt sem egyértelműsít, nem hogy szándékos bűncselekményt, amire az alperes hivatkozik. A leltáridőszakban „átjáróház” volt az üzlet, több „beugrós” munkavállaló dolgozott a felperesek hozzájárulása nélkül. A leltárról senkit nem értesítettek, azt szlovák, magyarul nem tudó munkavállalók végezték az alapvető leltárszabályok figyelembe vétele nélkül.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján.

Az Mt. 66. §-ának (1) bekezdése szerint a munkáltató a felmondását köteles megindokolni. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint pedig a felmondásban meg kell jelölni azokat a tényeket, körülményeket, amelyekre a munkáltató az intézkedését alapítja, az indokoknak továbbá világosnak kell lenniük (MK.95.II.). Az

ítélkezési gyakorlat szerint több felmondási ok megjelölése esetén a felmondás jogszerűségéhez elegendő, ha közülük legalább egy megfelel a törvényi követelményeknek (BH.2003.2011.).

Az a felperesi érvelés, amely szerint önmagában a leltárhiány nem okoz vétkes kötelezettségszegést, helytálló, a munkáltatói intézkedés azonban nem kizárólag a leltárhiányt róta a felperesek terhére, hanem súlyos kötelezettségszegésüket, amely a hiány keletkezésével okozati összefüggésbe hozható.

Az I., IV., és V.r. felperesek vonatkozásában 300.985 forint pénztárhiány megállapításra került, továbbá a felmondás azt is tartalmazza, hogy a boltban lévő számos árucikk átcímkezésére került, illetve olyanok is voltak, amelyek nem szerepeltek az üzlet nyilvántartásában. Ezen felmondási indokokat kellett tehát a bíróságoknak külön-külön és együttesen is vizsgálnia (Pp. 206. §), és nem lehetett kiemelt jelentőséget tulajdonítani a leltárhiánynak. Az alperes szűrőpróbaszerűen végrehajtott ellenőrzése során megállapításra került ugyan a leltárhiány, annak kialakulása vizsgálatakor pedig számos kötelezettségszegés merült fel a felperesek részéről, amelyeket értékelni kellett. Ezeket tartalmazta a munkáltató intézkedése, így a jelen eljárásban is vizsgálat tárgyát kellett hogy képezzék.

Az I., IV., és V.r. felperesek nem vitatták, hogy szabályzat hiányában is tisztában voltak a pénzkezelés rendjével, kialakult gyakorlat volt arra nézve, hogy ki, és milyen formában vehet ki pénzt a pénztárból. Ez kisebb összegre vonatkozott (tisztítószer, nyomtatvány költsége, stb.), és nem adtak a felperesek magyarázatot arra, hogy a több mint 300.000 forint kivételét mi indokolta az, milyen célból történt, és mi indokolta, hogy még a szokásos kivételt igazoló irat sem volt a pénztárban. Az összeg kivételéről a IV.r. felperes sem tudott, nyilatkozata szerint ugyanis „... valóban nem tudtam azt, hogy mennyi pénz hiányzik a kasszából, mennyit vitt el a G. Nem számoltunk kasszáat, így a pontos összeget nem tudtam, ez nyilvánvalóan hiba volt” (jegyzőkönyv, 5. oldal 10. bekezdés). Az a körülmény, hogy az V.r. felperes utóbb az összeget visszatette, a kötelezettségszegés súlyát nem enyhíti.

Az elsőfokú bíróság ebben a körben helytállóan fejtette ki, hogy az I., IV., és az V.r. felperes hanyag munkavégzése megállapítható volt. Az I.r. felperesnek a nyitó pénztárállást mindenképpen ellenőriznie, dokumentálnia kellett volna ahhoz, hogy a tényleges pénztárzárás elvégezhető legyen. Ennek elvégzése pedig olyan alapvető szakmai elvárás, amely elmulasztása nyilvánvaló kötelezettségszegés.

Az elsőfokú bíróság azon okfejtése is helytálló, hogy a IV., és az V.r. felperessel mint üzletvezetővel, illetve helyettesével szemben a munkáltató joggal támasztott fokozott elvárásokat (BH.2005.117.). A pénztárban fellelhető hiány pedig önmagában megalapozta a munkáltató rendes felmondását.

A leltározási jegyzőkönyvet mind az I.r., mind a II.r. felperes aláírta, amely 55 db termék hiányát állapította meg. Az eljárás

során az alperes bizonyította, hogy a hiányzó termékeket megnevezte a felpereseknek, akik maguk is állították, hogy „több terméket is kerestünk” (jegyzőkönyv, 6. oldal 4. bekezdés). Így a másodfokú bíróságnak a hiányzó termékekre vonatkozó okfejtése téves.

Ugyancsak nem helytálló azon megállapítása, miszerint az alperes nem jelölte meg, hogy a felperesek milyen munkaviszonyra vonatkozó szabálysértést követtek el. A felmondás részletesen tartalmazza, hogy a felperesek hanyag munkavégzést tanúsítottak, amely a pénztárkezeléssel összefüggésben mindenképpen megállapítható. Magatartásuk ellentétes volt az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakkal, továbbá az általános gondossági követelmény betartása sem volt részükről megállapítható.

A Kúria az elsőfokú bíróság által a II., és a III.r. felperesek tekintetében részletesen kifejtett indokokkal – amelyeket a másodfokú bíróság is osztott – egyetértett, e körben a részítélet megváltoztatására nem volt mód.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a jogerős részítéletnek az I., IV., és V.r. felperesre vonatkozó megállapításait hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta.

A felek perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Az I., IV. és V.r. felperesek munkavállalói költségkedvezményére tekintettel a fellebbezési és a felülvizsgálati eljárás illetve az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a és 14. §-a alapján.

A Kúria a másodfokú bíróság részítéletének az illetékfizetésre kötelező rendelkezését teljes egészében hatályon kívül helyezte, mivel abból külön nem volt megállapítható, hogy melyik az az összeg, amelyet az alperesnek a II.r. és a III.r. felperes tekintetében pervesztességére figyelemmel kell fizetnie. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban kellett döntenie a II.r. és III.r. felperes tekintetében az alperest terhelő fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték mértékéről. Az illetékfizetési kötelezettsége az alperesnek a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul figyelemmel a Pp. 24. §-ának (2) bekezdés b) pontjára.

Budapest, 2015. július 2.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő